

แบบทดสอบ

ความหมาย

แบบทดสอบ (Test) ก็คือ ชุดของคำถามหรือกลุ่มงานใดๆ ที่เราสร้างขึ้น เพื่อจะชักนำให้ผู้ถูกสอบ แสดงพฤติกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ให้ผู้สอบ สังเกตได้ และ วัดได้ จะเห็นว่า เรื่องราวของการทดสอบทั้งหลายนั้น จะต้องประกอบด้วยภาคกระตุ้นเหตุ (stimulus) กับ ภาคตอบสนอง (response) เสมอ เมื่อเราต้องการจะวัดอะไรๆ ในตัวเด็ก เราก็ต้องมานั่งคิดสร้างสถานการณ์ที่เหมาะสมขึ้นมาสักอย่างหนึ่ง แล้วนำไปกระตุ้นเตือน หรือไปเร้าทำปฏิกิริยากับเด็ก โดยจะสร้างเป็นคำถามในกระดาษ หรือถามปากเปล่า หรือ จะเอาเด็กมามีดมือปิดตาอะไรๆ ก็ได้ทั้งนั้น แล้วจึงดูว่า เด็กจะทำ *ปฏิกิริยา* ใดตอบออกมาอย่างไร และ วัด ได้มากน้อยเท่าใด

สิ่งที่เราใช้เป็นตัวกระตุ้นเหตุให้เด็กเกิดปฏิกิริยานี้ เรียกว่าแบบทดสอบ แต่ถ้าเหตุแล้วเด็กยังเฉยๆ ไม่แสดงอะไรออกมา หรือแสดงออกมาแต่เราก็วัดไม่ได้ สิ่งนั้นก็ไม่ใช่แบบทดสอบ เช่น ผูกตาเด็กให้มืด แล้วใช้กระดาษสีต่างๆ เป็นเครื่องเหตุเร้า ให้เด็กแสดงปฏิกิริยาตอบว่ากระดาษมีสีอะไร เช่นนี้ ไม่นับว่าเป็นการทดสอบ เพราะเด็กไม่สามารถแสดงพฤติกรรมอะไรๆ ที่มีนัยสำคัญได้ตอบออกมา ให้เรา สังเกตเห็น และ วัด ได้ ฉะนั้นกระดาษสีชุดนี้ก็ไม่ใช่เครื่องมือวัด และก็ไม่นับว่าเป็นแบบทดสอบด้วย ถ้าเปิดผ้าออกแล้วให้เด็กเรียงลำดับกระดาษสีเหล่านั้น ว่าแผ่นใดมีสีเข้มมากเข้มน้อยกว่ากัน ซึ่งเด็กก็สามารถแสดงปฏิกิริยาเรียงกระดาษสีมาให้ครูได้ และครูก็สามารถวัดได้ ว่าใครเรียงถูกเรียงผิดมากกว่ากัน เช่นนี้แล้ว แผ่นกระดาษสีชุดนั้นก็เรียกว่าเป็นแบบทดสอบได้

จากนี้ก็จะเห็นว่าใครๆที่มีความคิด ก็สามารถสร้างแบบทดสอบได้ โดยเฉพาะครู ยิ่งควรต้องถือเป็น

หน้าที่สำคัญ ที่จะต้องคิดสร้างสรรค์เครื่องมือวัดให้ดีกว่า และแปลกกว่าที่เคยรู้จักกันมาแล้ว เพื่อการวัดผลจะได้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เราจะสร้างเป็นรูปใดๆ ก็ได้ ถ้าเครื่องมือ นั้นสามารถใช้เป็นตัวกระตุ้น ให้เด็กสำแดงพฤติกรรมที่เรา ต้องการจะวัด ออกมาให้ประจักษ์ และเรามีวิธีการวัด ปริมาณของพฤติกรรมนั้นๆได้ แบบทดสอบชนิดใดจะดีกว่ากันอยู่ตรงที่ของใครจะสามารถชี้เส้นสมรรถภาพนั้นได้ ตรง และเหมาะสมมากกว่ากัน เป็นสำคัญ

แบบทดสอบชนิดที่ใช้กันมากในโรงเรียน ก็คือ ประเภทข้อเขียน ถ้าใช้กับเด็กมากๆ ก็นิยมใช้แบบปรนัย เพื่อจะให้ผลการสอบเชื่อมั่นได้มากๆ และมีความเที่ยงตรง สูงๆ และให้ความยุติธรรมมากที่สุดด้วย ข้อสอบปรนัยที่ แล้วๆมามากถูกโจมตีบ่อยๆ ก็เนื่องจากยังไม่รู้จักเทคนิค ของการเขียน และยังไม่ทราบว่าจะควรจะเขียนถามด้านใดบ้าง นั้นเอง ปัจจุบันนี้ อย่างน้อยที่สุด 90% ของทุกๆ สิ่งที่เป็นแบบอัตนัยวัดได้นั้น จะสามารถวัดได้ด้วยข้อสอบแบบปรนัย (ที่ตี) ทั้งสิ้น แถมยังจะให้ผลที่เข้าหลักเข้าเกณฑ์มากเสีย กว่าด้วยซ้ำไป นานๆจึงจะมีความจำเป็นสักครั้งหนึ่งที่ต้องอาศัยข้อสอบแบบความเรียงหรืออัตนัย ดังเช่นในการสอบกับนักเรียนกลุ่มเล็กๆ หรือในเมื่อจำเพาะเจาะจง จะวัดความสามารถในการเขียน

ประเภทของแบบทดสอบ

ในการจำแนกประเภทของแบบทดสอบนี้ ถ้าจะ ยึดหลักเกณฑ์โดยถือเอาหน้าที่หรือการงาน ตามที่ แบบทดสอบสามารถปฏิบัติได้แล้ว ก็อาจแบ่งแบบทดสอบ ในโรงเรียนออกได้เป็นสามประเภทใหญ่ๆ โดยแต่ละประเภท ประกอบด้วยชนิดย่อยๆ ดังนี้

1. แบบทดสอบความสัมฤทธิ์ (achievement test)

- 1.1 แบบทดสอบของครู (teacher-made test)
- 1.2 แบบทดสอบมาตรฐาน (standardized test)
2. แบบทดสอบความถนัด (aptitude test)
  - 2.1 แบบทดสอบความถนัดทางการเรียน (scholastic aptitude test)
  - 2.2 แบบทดสอบความถนัดจำเพาะ (specific aptitude test)
3. แบบทดสอบบุคคลกับสังคม (personal -social test) หรือการปรับตัว
  - 3.1 ทักษะคติ (attitude)
  - 3.2 ความสนใจ (interest) และอื่นๆ

แบบทดสอบวัดอะไร

ในการใช้แบบทดสอบกับเด็กๆ นั้น ไม่ว่าจะเป็นการสอบวัดอะไรก็ตามที่ เราควรจะต้องรู้ไว้อย่างหนึ่งว่า อากัปกริยาท่าทางหรือพฤติกรรมใดๆ ที่เด็กแสดงปฏิกิริยาออกมาสู้กับแบบทดสอบนั้น เป็นแต่เพียงพฤติกรรมพิเศษหรือเป็นอากัปกริยาที่เขาแสดงออกมา ภายใต้การควบคุมของครูและของแบบทดสอบในกาลเทศะนั้นๆ เท่านั้น โดยเหตุนี้จึงต้องนับว่า แบบทดสอบสามารถวัดได้แต่เพียง **พฤติกรรมประดิษฐ์** ไม่ใช่ **พฤติกรรมธรรมชาติ** แท้ๆ ของเด็ก ตามที่เขาควรแสดงออกมาจริงๆ เมื่อเขาอยู่เป็นอิสระตามลำพัง เช่นเมื่อออกใจหัดสุขศึกษาคณิตศาสตร์ที่นอนแล้วจะต้องทำอะไรก่อน ถ้าเขาตอบว่าต้องล้างหน้าและแปรงฟัน เราก็ให้ถูกได้คะแนนไปเลย แต่การตอบถูกนี้มีได้รับรองว่า เด็กนั้นจะต้องล้างหน้าแปรงฟันจริงๆ ที่บ้านตามนั้นด้วย การตอบถูกในกรณีนี้เป็นข้อเท็จจริงที่แสดงว่า เขามี **ความรู้ความจำ** ในเรื่องนี้เท่านั้น มิได้วัดหรือบอกอะไรอื่นอีกเลย แบบทดสอบ **แพ้การสังเกตจริงๆ** ดังนี้

แต่ถึงกระนั้นแบบทดสอบก็ยังมีดีๆ อีกหลายอย่าง เช่น สามารถให้ความยุติธรรมแก่ผู้เข้าสอบเสมอหน้าทั่ว

กันหมด เพราะใช้คำถามหรือวิธีปฏิบัติเหมือนกัน เป็นการวัดที่ทันทั้งแรงงานและเวลาเป็นอันมาก และยังเป็นวิธีการที่ง่ายกว่าไปแอบดูเด็กจริงๆ ที่บ้านเป็นรายตัวอีกด้วย แบบทดสอบขณะการสังเกตตรงนี้

อีกประการหนึ่งนั้น การสังเกต เพียงแต่สามารถบอกเราได้ว่า ใครดีหรือเก่งกว่ากัน แต่ **ไม่รู้ว่าจะเก่งกว่ากันเท่าไร** ส่วน แบบทดสอบ สามารถช่วยให้เรารู้ว่า **เก่งกว่ากันเท่าใด** ได้ชัดเจนกว่ามาก และยิ่งกว่านั้นถ้าเราได้ทราบหลักและวิธีเขียนข้อสอบให้ดีๆ ด้วยแล้ว เราก็ยังสามารถใช้แบบทดสอบไป **วัดสมรรถภาพสมองด้านต่างๆ ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น** อีกด้วย มิใช่วัดได้แต่เฉพาะอากัปกริยาภายนอก หรือวัดได้แต่ความจำเท่านั้น

แบบทดสอบไม่วัดอะไร

เรื่องนี้ตอบง่าย แม้ในสมัยปัจจุบัน แบบทดสอบก็ยังไม่สามารถให้คำตอบเราได้อีกหลายประการ เช่น

1. จะต้องใช้แบบทดสอบหรือการสอบชนิดใด จึงจะสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของแต่ละวิชา หรือของแต่ละพฤติกรรม ได้อย่างถูกต้องเที่ยงตรงดี ไม่เียงไปเียงมาดังเช่นทุกวันนี้

2. เราจะวัดความรู้สึกนึกคิด หรือวัดอารมณ์ของมนุษย์ด้วยแบบทดสอบชนิดใด และจะวัดด้วยวิธีใด จึงจะได้ผลเที่ยงตรงและเชื่อมั่นได้มาก ๆ

3. เนื่องจากคะแนนที่เด็กสอบได้จากข้อสอบหรือแบบทดสอบต่างๆ หรือที่เรียกว่า **คะแนนดิบ (raw score or gross score)** นั้น โดยตัวมันเองแท้ๆ แล้วยังไม่มี ความหมาย และยังไม่นำไปใช้โดยทันทีไม่ได้ เราจำเป็นต้องนำเอามาแปลความตีความกันก่อนเสมอทุกครั้งไป นับว่าเป็น การลำบากลำบากแก่ครูทั่วๆ ไปอยู่มาก ทำอย่างไร จึงจะได้แบบทดสอบที่สามารถให้คะแนนดิบที่มีหน่วยเท่าๆ กัน สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง และสามารถบอกเรา ได้โดยทันทีว่าใครมีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้นวิชานั้น เป็นปริมาณอย่างละเท่าใดจริงๆ

4. คะแนนที่ได้จากข้อสอบหรือแบบทดสอบทั้ง

หลาย ยังไม่สามารถชี้บอกเกณฑ์มาตรฐาน (standard) ให้แก่เราได้โดยตรง เราต้องนำคะแนนเหล่านั้นมาประเมินค่า แล้วตีราคาเอาเองอีกเช่นเคย ทำอย่างไรจึงจะมีแบบทดสอบ ที่สามารถบอกเราว่า ถ้าใครสอบได้คะแนนเท่านั้นเท่านั้นแล้ว เขาจะเป็นเด็กเก่งหรืออ่อนระดับใด

สมควรจะได้เกรดหรือชั้นอะไร เป็นต้น

5. ทำอย่างไรจึงจะให้แบบทดสอบและคะแนน จากแบบทดสอบเหล่านั้น สามารถบอกเราว่า จะต้องใช้วิธีสอน หรือวิธีอบรมแบบไหน เด็กจึงจะเจริญงอกงาม ได้ผลสำเร็จ

ชวาล แพร์ตกุล

หมายเหตุ

เนื้อหาข้างต้น ส่วนใหญ่ตัดตอนมาจากหนังสือ "เทคนิคการวัดผล" ของ ศาสตราจารย์ ดร.ชวาล แพร์ตกุล ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 5 หน้า 110-111, 121-123